

A Kúria a dr. Bódor Sarolta pártfogó ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Mihók Zsófia jogtanácsos által képviselt alperes ellen felmondás jogellenességének megállapítása és jogkövetkezményeinek alkalmazása, elmaradt munkabér és kártérítés megfizetése iránt a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnál 6.M.855/2010. szám alatt megindított és másodfokon a Debreceni Törvényszék 2.Mf.21.666/2013/4. számú részítéletével jogerősen elbírált perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2015. május 27. napján megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

r é s z í t é l e t e t :

A Kúria a Debreceni Törvényszék 2.Mf.21.666/2013/4. számú részítéletének a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 6.M.855/2010/51. számú ítélete túlmunkadíj megfizetésre irányuló keresetet elutasító rendelkezését hatályon kívül helyező döntésével szembeni felülvizsgálati kérelmet hivatalból elutasítja, egyebekben a jogerős részítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek - tizenöt nap alatt - 40.000 (negyvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A teljes mértékben pervesztes felperes pártfogó ügyvédjének díját és a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

I n d o k o l á s

A felperes keresete az alperes által közölt felmondás jogellenességének megállapítására, ennek jogkövetkezményei alkalmazására, túlmunkadíj és mankópénz, valamint nem vagyoni kártérítés megfizetésére irányult.

A Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 6.M.855/2010/51. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította. Kötelezte az alperes javára 80.000 forint perköltség megfizetésére megállapítva, hogy a le nem rótt kereseti illetéket és az állam által előlegezett szakértői költséget az állam viseli.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 1998. december 8-ától állt az alperes alkalmazásában főpénztáros munkakörben a D.-ben lévő B. úti M. Áruházban. Itt rajta kívül még egy főpénztáros dolgozott.

Az alperes 2010. augusztus 31-én kelt és e napon átadott rendes felmondással a felperes munkaviszonyát rendes felmondással megszüntette a d. áruház főpénztárában történő szervezeti átalakításra, létszámcsökkentésre hivatkozással. A felmondást követően a felperes helyett másik főpénztárost nem alkalmaztak.

A felperes 2006-tól cukorbeteg.

Az elsőfokú bíróság nem találta megalapozottnak a felperes előadását, miszerint a munkaviszony megszüntetésekor telefonálási lehetőséget nem biztosítottak a részére, és kényszer- vagy fenyegetés hatására vette át a felmondást, továbbá hogy a

munkáltató megtevesztette.

Megállapította, hogy a felperes nem vitatta, miszerint 2010. áprilisától a munkáltató új kasszarendszert vezetett be minden áruházában, és azt sem, hogy a munkakörében önálló főpénztáros alkalmazására a felmondást követően nem került sor.

Az 1992. évi XXII. törvény (régi Mt.) 89. § (1) - (3) bekezdésében foglaltak szerint a felmondás jogszerű indokául szolgálhatott a szervezeti felépítést nem érintő, a korábbi munkaköri feladatmegosztás megváltoztatását eredményező munkáltatói intézkedés, valamint a létszámcsökkenés is. A bíróság az átszervezés indokoltságát, célszerűségét nem vizsgálhatja az MK. 95. számú állásfoglalás alapján. Az alperes a perben a felmondás valóságát és okszerűségét bizonyította, így e körben a felperes keresete megalapozatlan.

Elutasította a felperes túlmunkadíj iránti igényét is, mivel nem bizonyította, hogy a munkáltató által elrendelt, vagy hallgatólagosan tudomásul vett rendkívüli munkavégzés történt volna a részéről [Mt. 147. § (5) bekezdés, 126. § (1) - (2) bekezdés].

A felperes nem vagyoni kártérítés iránti igényét az Mt. 174. § (1), (2), és (4) bekezdés, valamint a 177. § (2) bekezdés alapján utasította el. A perben beszerzett és aggálytalannak ítélt igazságügyi orvosszakértői vélemény ugyanis azt állapította meg, hogy felperes nem inzulinfüggő cukorbetegségben szenved szövődmények nélkül. E betegség 50 éves korban kialakulhat, amely ilyen esetekben sorsszerű, természetes eredetű. A felperes cukorbetegsége és a stressz közötti okozati összefüggés nem volt igazolható, mivel az idült stresszhatás nem okoz cukorbetegséget.

A felperes munkópénzzel kapcsolatos igényét azért utasította el, mert az a bizonyítékok szerint kifejezetten készpénz kezeléshez kötődő juttatás volt, amelyet a kasszában dolgozóknak fizetett az alperes, a főpénztárosok részére nem.

A felperest a Pp. 67. § (2) bekezdés és a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja alapján kötelezte jogtanácsosi munkadíj megfizetésére az alperes javára.

Megállapította, hogy az illetéket és a szakértői költséget a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

A felperes fellebbezése folytán eljáró Debreceni Törvényszék 2.Mf.21.666/2013/4. számú részítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének a felmondás jogellenességének megállapítására, munkópénz és nem vagyoni kártérítés megfizetésére irányuló keresetet elutasító, valamint a felperest perköltségben marasztaló rendelkezését helybenhagyta, míg a túlmunkadíjra vonatkozó keresetet elutasító rendelkezését hatályon kívül helyezte, és e körben az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. Marasztalta a felperest az alperes javára 40.000 forint fellebbezési eljárási költségben.

Rögzítette, hogy az elsőfokú bíróság a helybenhagyott rendelkezések vonatkozásában a tényállást a Pp. 206. § (1) bekezdés alapján

helyesen állapította meg, és helytálló az abból levont következtetése, ezért az elsőfokú ítéletet ebben a részében a Pp. 253. § (2) bekezdés és 254. § (3) bekezdés szerint helyes indokai alapján hagyta helyben.

Kiemelte, hogy az alperes bizonyította, miszerint a létszámleépítés megvalósult a főpénztárt érintő átszervezés körében. A felperes fellebbezésében hivatkozott rendeltetésellenes joggyakorlásra vonatkozó előadás a Pp. 235. § (1) bekezdés alapján olyan új tény állítása, amelyre másodfokon jogszerűen nem kerülhetett sor.

A nem vagyoni kártérítés körében a felperest terhelte a bizonyítási kötelezettség az okozati összefüggés vonatkozásában, melynek eredménnyel nem tett eleget. Az elsőfokú bíróság az igazságügyi orvosszakértői véleményt helytállóan értékelte.

A mankópénz vonatkozásában a felperes nem tudta bizonyítani, hogy a juttatás nemcsak a ténylegesen kasszában dolgozó munkavállalókat, hanem a főpénztári dolgozókat is megillette. Ennek ellenkezője volt megállapítható a csatolt iratokból, és V.É.A. tanúvallomásából, valamint a felperes által előadottakból. Az egyenlő bánásmód sérelmére másodfokon a felperes a Pp.235.§(2) bekezdés alapján jogszerűen nem hivatkozhatott.

Az elsőfokú bíróság jogszabálysértés nélkül rendelkezett az alperest megillető jogtanácsosi munkadíj összegéről is. E körben a pertárgyértéket a Pp. 24. § (1) bekezdése és (2) bekezdés b) pontja alapján helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, és a perköltség mértéke megfelelt a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontjában foglalt összegnek, melyet az elsőfokú bíróság jelentősen mérsékelte is.

A felperes a felülvizsgálati kérelmében a részítélet hatályon kívül helyezésével a keresetének helytadó ítélet meghozatalát kérte a felmondás jogellenességének megállapítása, a mankópénz és a nem vagyoni kártérítés vonatkozásában, valamint kérte a perköltségben történő marasztalás mellőzését.

Hivatkozása szerint a bíróságok hiányosan állapították meg a tényállást, és téves jogkövetkeztetést vontak le. Megsértették a Pp. 164. § (1) bekezdését, 163. § (1) bekezdését. Sérelmezte, hogy P.S. tanú meghallgatására tett indítványát indokolás nélkül elutasították.

A bíróságok jogszabályellenesen állapították meg, hogy a felmondás jogszerű, és nem sérti a rendeltetésszerű joggyakorlás követelményét. Nem értékelték, hogy csak részleges átszervezés történt, mivel az alperes elismerte, hogy az áfa-mentes közösségi értékesítésekkel külsős céget sikertelenül próbált megbízni, így ezt a feladatot továbbra is a munkavállalók látják el. A perben az alperes nem bizonyította [Mt. 89. § (2) bekezdés], hogy miért vált szükségtelemmé a felperes által végzett tevékenység.

A meglévő két főpénztáros közül azért a felperest küldték el, mert a véleményét kinyilvánította az elviselhetetlen munkaterhet sérelmezve (Mt. 4. §). Erre vonatkozóan e-maileket csatolt az eljárás során, továbbá a 2011. április 13-ai beadványában is

kifejtette arra vonatkozóan érvelését.

A főkönyvi kivonattal bizonyította, hogy a sz., illetve a ny. áruházakban a főpénztárosi munkakörben alkalmazott munkavállalók kaptak munkópénzt, holott ugyanazt a munkát végezték, mint a felperes. Ezért alaptalanul utalt a törvényszék a Pp. 235. § (1) bekezdésére azon az alapon, hogy a felperes új tényként adta elő e körben az egyenlő bánásmód követelményének a megsértését. Erre ugyanis első fokon a 2011. július 13-án kelt beadványában már sor került a részéről. Ugyanazon munkát más helyen végző munkavállalók többletjuttatása pedig sérti az egyenlő bánásmód Mt. 5. §-ában foglalt követelményét.

A törvényszék a szakértői vélemény elleni kifogásait nem vette figyelembe, ténylegesen vizsgálata nem történt meg, csak a korábban meglévő orvosi dokumentumait dolgozták fel. Nem értékelték, hogy a betegsége amiatt alakult ki, mert a munkáltató nem tartotta be az Mt. 123. § (1) bekezdésében előírt pihenőidőre, valamint az Mt. 127. § (4) bekezdésében előírt túlmunkára vonatkozó rendelkezéseket.

Hivatkozása szerint a törvényszék a munkaügyi bíróságot új eljárás lefolytatására kötelező határozatának indokolásában kizárta a túlmunka elszámolása során az áruházban történő vásárlásaira vonatkozó bizonyítékok figyelembe vételét, pedig ezzel is igazolni tudta volna, hogy ezen időpontokban a munkahelyén tartózkodott.

Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős részítélet hatályában fenntartását kérte a felperes jogtanácsosi munkadíjban marasztalásával.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Pp. 270. § (2) bekezdés alapján jogerős ítélet, vagy az ügy érdemében hozott jogerős végzés felülvizsgálatát lehet a Kúriától kérni. Nem tartozik e körbe az elsőfokú bíróság ítéletét (részben) hatályon kívül helyező és új eljárás, valamint új határozat hozatalát elrendelő törvényszéki rendelkezés, ezért a túlmunkadíj vonatkozásában a döntés indokolását sérelmező felülvizsgálati kérelmet a Kúria hivatalból elutasította a Pp. 273. § (1) és (2) bekezdés alapján.

A Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem keretei között [Pp. 275. § (2) bekezdés], és az abban foglalt érvelésre alapítottan [vagyis a Pp. 272. § (2) bekezdése szerint az előadott jogszabálysértésre és a megsértett jogszabályhely megjelölésére tekintettel] vizsgálhatta felül. A felperes a munkáltató kártérítési felelősségére vonatkozó jogszabályhely megjelölése nélkül sérelmezte a nem vagyoni kártérítés tekintetében hozott, az okozati összefüggés bizonyítatlanságát megállapító jogerős ítéleti rendelkezést. Az e körben megjelölt Mt. 123. § (1) bekezdés, és 127. § (4) bekezdés rendelkezéseinek vizsgálata nem képezte a megelőző eljárás tárgyát, ezért arra a felperes a felülvizsgálati kérelmében új körülményként már nem hivatkozhatott (BH.2002.447., BH.2002.83.).

Mindezek alapján a Kúria a nem vagyoni kártérítésre vonatkozó

felülvizsgálati érvelést nem vonhatta vizsgálódási körébe. A felperes P.S. kasszafelelőjét a nagy munkamennyiségre, tehát a túlmunka vonatkozásában kérte tanúként meghallgatni. A bizonyítási indítvány elutasítását az eljáró bíróságok nem indokolták meg, de mivel a túlmunkadíjazás iránti igény vonatkozásában a törvényszék új eljárást rendelt el, így ez nem minősül olyan lényeges eljárási szabálysértésnek, amely a megismételt eljárásban ne lenne orvosolható.

A törvényszék a Pp. 235. § (1) bekezdés helyes alkalmazásával állapította meg, hogy a felperes a másodfokú eljárásban új tényként hivatkozott a rendeltetésseljes joggyakorlás és az egyenlő bánásmód követelményének a megsértésére. A felülvizsgálati kérelmében megjelölt 2011. április 13-ai beadványában (9. sorszámú irat) tett előadása nem minősül tartalmában sem a munkaviszonya megszüntetése vonatkozásában az Mt. 4. § megsértésére történő jogalapi hivatkozásnak.

A felülvizsgálati kérelemben megjelölt 2011. július 13-ai iratban ugyan a felperes a munkabérek vonatkozásában az egyenlő bánásmód sérelmére utalt, de e körben értékelendő konkrét tényelőadást nem tett. Önmagában nem minősül ilyennek az a hivatkozás, hogy a d. főpénztár kivételével máshol fizettek ilyen juttatást.

A törvényszék az Mt. 89. § (1) - (2) bekezdése és az MK. 95. számú állásfoglalás által kialakított joggyakorlatnak megfelelő döntést hozott a felmondás valósága és okszerűsége megállapításával. Helyesen utalt az elsőfokú bíróság érvelésére, miszerint az átszervezés célszerűségének, és módjának vizsgálata a munkaügyi per keretein kívül esik. A d. főpénztárat érintő létszámcsökkentéssel járó átszervezés okszerűen alátámasztja a felperes munkaviszonyának megszüntetéséről hozott munkáltatói intézkedést.

A fentiekre tekintettel a Kúria a jogerős részítéletet a felülbírált rendelkezések vonatkozásában a Pp. 275. § (3) bekezdés alapján hatályában fenntartotta.

A pártfogó ügyvéd díját a Pp. 87. § (2) bekezdés alapján az állam viseli.

Kötelezte a pereszes felperest a Pp. 78. § (1) bekezdés alapján az alperes felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére.

A felperest megillető munkavállalói költségkedvezmény folytán a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2015. május 27.

Dr. Hajdu Edit s.k. a tanács elnöke, előadó bíró

Dr. Tallián Blanka s.k. bíró, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

Nné

tisztviselő

